

Jeden z největších filantropických počinů v ČR: spolupracovnice prof. Holého vloží 200 mil. Kč do Nadace Experientia na podporu nadějných českých vědců

Tisková zpráva, 21. ledna 2020

Zcela ojedinělou částku v historii české filantropie – celkem 200 milionů Kč – se v lednu 2020 rozhodli vložit soukromí dárci manželé Hana a Dalimil Dvořákové do vědy, konkrétně do jimi založené Nadace Experientia. Ta se zařadí mezi desítku nejvýznamnějších soukromých nadací v ČR a stane se vůbec největší, která podporuje výhradně vědu. „*Naším cílem je vyhledávat a podporovat mladé chemické talenty,*“ vysvětlují Dvořákové. V příštích 20 letech Nadace Experientia například umožní 40 českým chemikům vycestovat na roční stáže na prestižní světové univerzity nebo pomůže založit až 20 nezávislých výzkumných skupin na českých vědeckých pracovištích (což odpovídá přibližně jedné třetině všech skupin, které se dnes v ČR chemií zabývají). „*Věříme, že tato cílená a dlouhodobá podpora významně ovlivní českou chemii a posune ji směrem k celosvětové špičce, třeba až k další Nobelově ceně,*“ říká Hana Dvořáková. Tato česká vědkyně měla díky dlouholeté spolupráci s profesorem Antonínem Holým podíl na licenčních poplatcích za antivirové látky vyvinuté na ÚOCHB AV ČR, kterými lze dnes účinně léčit AIDS a hepatitidu B.

Vlastní finanční prostředky z licenčních poplatků vrací manželé Dvořákové do oboru, odkud peníze původně pocházejí, již více jak 7 let. Za tu dobu Nadace Experientia vyčlenila na podporu mladých chemických talentů částku 16,5 milionu korun. Umožnila už třinácti nadějným českým chemikům vycestovat na roční stáž na špičková zahraniční vědecká pracoviště, například na MIT či Stanford University. Někteří z nich na prestižních univerzitách dodnes působí a publikují v nejlepších vědeckých časopisech, včetně Nature. Od ledna 2019 zahájili manželé Dvořákové projekt vědeckých start-up grantů, díky kterým si mohou excelentní mladí chemici po návratu ze zahraniční stáže založit nezávislý výzkum v ČR. Úplně první výzkumnou skupinu podpořenou po tři roky start-up grantem Nadace Experientia založil mladý vědec Ondřej Baszczyński na půdě Přírodovědecké fakulty UK v Praze. Věnuje se cílenému doručování léčiv.

V souvislosti s chystaným významným navýšením nadačního kapitálu Nadace Experientia proběhl na podzim 2019 průzkum, kterého se účastnilo přes 70 vědkyň a vědců z oboru. Nadace při něm zjišťovala, jaká podpora je pro mladé chemiky klíčová. „*Oba naše stávající programy – jak zahraniční stáže, tak start-up granty – nám z průzkumu vyšly jako zcela stěžejní. Díky zpětné vazbě od mladých chemiků jsme se rozhodli navýšit celkovou částku podpory start-up grantů a také se nově plánujeme zaměřit na vyhledávání a podporu mladších vysokoškolských i středoškolských chemických talentů,*“ uvedla zakladatelka Nadace Experientia Hana Dvořáková. „*Věříme, že se nám podaří vybudovat komunitu excelentních chemiků, na kterou se budou nabalovat další mladí vědci a vědkyně a další úspěchy české vědy, a bude se tak šířit dobré jméno české chemie a České republiky vůbec,*“ doplnili Dvořákové.

Změny proběhnou vzhledem k významnému navýšení nadačního kapitálu také uvnitř samotné Nadace Experientia. Správní radu, které předsedá vědkyně Irena G. Stará (ÚOCHB AV ČR) a ve které zasedá zakladatelka Hana Dvořáková, posílil stipendista Nadace Experientia Tomáš Slanina (ÚOCHB AV ČR). V nově vzniklé dozorčí radě zasednou vedle zakladatele Dalimila Dvořáka nositel ceny Neuron za chemii Petr Slavíček a jeden ze zakladatelů KPMG a významný mecenáš kultury František Dostálek. Na pozici výkonné ředitelky zvolila správní rada Annu Batistovou, která se dosud starala o komunikaci a PR Nadace Experientia. Nově vzniká také investiční výbor, ve kterém vedle disidenta a politika Jiřího Müllera zasedne Petr Laštovka ze společnosti EMUN PARTNERS family office a.s., která se věnuje správě a investování rodinného majetku. Nastavení nové struktury a strategie Nadace Experientia pomohl zajistit Nadační fond Via Clarita, který poskytuje nezávislé filantropické poradenství. „*Manželé Dvořákové se rozhodli k jednomu z nejvýznamnějších filantropických počinů, které tato země ve své historii zažila. Je nám ctí, že jim můžeme pomáhat,*“ vysvětlila Kateřina Ronovská z Nadačního fondu Via Clarita.

Více informací najdete na www.experientia.cz. S vašimi dotazy a žádostmi o rozhovory se obračejte na tým Nadace Experientia na telefonním čísle +420 725 302 848, nebo po emailu na experientia@experientia.cz.

Seznamte se s příběhem spolupracovnice prof. Holého a zakladatelky Nadace Hany Dvořákové:

Česká vědkyně Hana Dvořáková spolupracovala v letech 1986–1996 na ÚOCHB AV ČR s profesorem Antonínem Holým na vývoji antivirových látek a podílela se tak na jednom z největších objevů české vědy. „Profesor Holý mi dal za úkol připravit sérii 3-deaza acyklických analogů nukleosidů a nukleotidů. Jednalo se o další modifikaci acyklických analogů s unikátní strukturou a s velmi nadějnými protivirovými účinky,“ vzpomíná Hana Dvořáková. Skupina látek, na nichž se v týmu profesora Holého pracovalo, se stala základem nové generace léků působících proti virům (například Duviragel působící proti herpes virům a další). Nejvýznamnější z látek z této série byl bezesporu Viread, který patří dodnes k nejúčinnějším lékům proti AIDS. Právě z něj plynuly posléze týmu profesora Holého největší částky z licenčních poplatků. Hana Dvořáková s manželem Dalimilem díky podílu na licenčních poplatcích založili před sedmi lety Nadaci Experientia. „Řekli jsme si, že peníze vrátíme, odkud přišly – tedy do výzkumu v oblasti chemie.“

Seznamte se se stipendisty Nadace Experientia:

2013: **Jakub Hývl**, MIT, Boston, USA

Jakubovi Hývlvi se podařilo publikovat článek v prestižním vědeckém časopise Nature. Společně s nositelem Nobelovy ceny profesorem Richardem Schrockem zde představil výzkum specifických katalyzátorů, které vedly k efektivní přípravě medicíně zajímavých substrátů. Dnes působí jako asistující profesor na univerzitě na Havaji.

Filip Hessler, Stanford university, USA

Filip Hessler během svého ročního pobytu na Stanfordské univerzitě vyvíjel nové inhibitory kinázy, které by mohly přispět k léčbě diabetu či rakoviny. Po návratu z USA ovlivněn atmosférou Silicon Valley začal podnikat v rodinné firmě, zabývá se chemickou technologií.

2014: **Tomáš Šolomek**, Universität Basel, Švýcarsko

V počtu publikovaných článků je Tomáš Šolomek zatím v rámci všech stipendistů Nadace Experientia rekordmanem. V průběhu své stáže na basilejské univerzitě zkoumal organické molekuly, které mohou vést k inovacím v průmyslu elektronických zařízení. Dnes už vede v Basileji vlastní výzkumnou skupinu.

Vladislav Kotek, Georg-August-Universität Göttingen, Německo

C-H aktivace, které věnoval svou roční stáž v německém Göttingenu ve skupině prof. Lutze Ackermanna stipendista Vladislav Kotek, patří mezi moderní chemické reakce a dá se říci, že je velmi „trendy“. Dnes Vladislav působí jako projektový manažer v chemické společnosti Apigenex Ltd.

2015: **Vojtěch Kapras**, University of British Columbia, Kanada

Vojtěch Kapras byl výzkumem mozku fascinován natolik, že se rozhodl zasvětit mu svoji stáž na University of British Columbia. Mechanismus zániku synapsí v mozku Vojtěch zkoumá v Kanadě dodnes, navíc už dnes na zmíněné univerzitě přednáší organickou chemii.

Jiří Šturala, Durham University, Velká Británie

Jiří Šturala věnoval svou roční zahraniční stáž na britské Durham University výrobě proměnlivých molekul, které se dají využít na lab-on-chip aplikace. Dnes působí na VŠCHT, kde se zabývá multidisciplinárním výzkumem v oblasti nanorobotů.

2016: **Tomáš Slanina**, Goethe Universität Frankfurt am Main, Německo

Na své stáži na německé Goetheho univerzitě se Tomáš Slanina věnoval studiu fotochemicky kontrolovaných reakcí. Pomocí mikroRNA se například snažil zvýšit regeneraci tkáně po infarktu. Dnes už Tomáš vede vlastní výzkumnou skupinu na ÚOCHB AV ČR a stal se členem správní rady Nadace Experientia.

Andrej Jančařík, National Centre for Scientific Research, Toulouse, Francie

Andrej Jančařík se v rámci svého pobytu ve francouzském National Centre for Scientific Research snaží připravovat molekuly, které by mohly být použity jako součástky k sestrojení kvantového počítače. Andrej díky tomu, že mu v centru nabídli placenou pozici, ve Francii dodnes působí.

2017: **Václav Havel**, Columbia University, New York, USA

Václav Havel se v rámci svého výzkumu na stáži na newyorské kolumbijské univerzitě věnuje vývoji nových účinných analgetik odvozených od přírodního alkaloidu mitragyninu. Mají sloužit především k potlačení chronické bolesti.

Petr Slavík, University of York, Velká Británie

Petr Slavík na stáži na britské University of York připravoval speciální vysoce porézní gely, které mají unikátní vlastnosti – lze je využít jako nosiče pro velmi malé kovové částice, které mohou například snižovat zbytkové nečistoty v lécích.

2018: **Lukáš Maier**, Leopold-Franzens-Universität, Innsbruck, Rakousko

Lukáš Maier se na své stáži na univerzitě v Innsbrucku věnoval syntéze nedávno izolovaných, strukturně netriviálních přírodních látek (Dysiherbol A-C). Jejich analogy mohou přispět k vývoji účinnějších antibiotik.

2019: **Eva Bednářová**, Columbia University, New York, USA

Eva Bednářová, historicky první stipendistka Nadace Experientia, vycestuje díky nadační podpoře na roční stáž na newyorskou Columbia University, a to s projektem přípravy chemoterapeutik pomocí inovativních cyklizačních reakcí.

Rafael Navrátil, Scripps Research Institute, San Diego, USA

Rafael Navrátil se svým projektem vývoje nových metod a reakcí organické syntézy vycestuje na roční stáž na prestižní Scripps Research Institute do San Diega.

Seznamte se s první výzkumnou skupinou podpořenou Nadací Experientia:

2019–2021 Výzkumná skupina **Ondřeje Baszczyňského**

Téma: Cílená doprava léčiva do tkání či orgánů

Působíště: Přírodovědecká fakulta UK v Praze

Historicky první start-up grant Nadace Experientia získal mladý vědec Ing. Ondřej Baszczyński, Ph.D. Tento organický chemik působil mimo jiné ve skupinách prof. Antonína Holého a dr. Zlatka Janeby na ÚOCHB AV ČR. Svoji vlastní výzkumnou skupinu podpořenou po tři roky částkou 2 miliony korun ročně založil 1. ledna 2019 na půdě Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze. V mezinárodně hodnocené soutěži Nadace Experientia uspěl Baszczyński se svým projektem cíleného doručování biologicky aktivních látek na místo účinku založeného na fosfátových proléčivech.

Zdroj: Přehled TOP 100 nadací a fondů podle objemu rozdělených příspěvků 2018:
https://www.donorsforum.cz/downloads/1574954796_0_top-nadaci-a-fondu_2018-pdf.pdf